

ประเภทของภูมิปัญญาด้าน กำกิ้น ของกิ้น และการถนอมอาหาร

ชื่อภูมิปัญญา การทำน้ำปู คำเตา แกงบอน (คำบลน้ำมวบ)

บทนำ/ความสำคัญของภูมิปัญญา

ชีวิตประจำวันต้องการอาหารเพื่อบำรุงร่างกาย จึงมีการประยุกต์พืชผัก ผลไม้ ต่าง ๆ ให้มาเป็นอาหารแก่คนพื้นบ้านพื้นเมืองเวียงสา บางอย่างอาจจะเป็นอาหารที่มีรสชาติขึ้นชื่อของพื้นบ้านพื้นเมืองได้ ซึ่งมีรสชาติที่กลมกล่อมแปลกไม่เหมือนที่ไหน ซึ่งมีอยู่หลาย ๆ ชนิดด้วยกัน

ความเป็นมา

การทำแกงบอน นับเป็นอาหารที่แปลกอีกประเภทหนึ่ง และยังเป็นอาหารที่อร่อยของคนใน ภาคเหนือ การทำแกงบอนนั้นมีวิธีการทำที่ไม่ยุ่งยาก

คำเตาเป็นอาหารอีกประเภทหนึ่งที่แปลกของคนภาคเหนือและคำเตาเป็นอาหารที่แพร่หลายในหมู่คนที่ชอบกินอาหารแปลก ๆ และคนที่ชอบทานของแปลกและเป็นอาหารที่ให้ประโยชน์แก่ร่างกายเป็นอย่างมาก

การทำน้ำปู เป็นการนำเอาปูมาแปรรูปเป็นอาหาร ส่วนมากจะรู้จักกันทั่วไปในภาคเหนือและภาคอีสาน และน้ำปูเป็นอาหารที่อร่อยมากและสามารถนำมาใส่เพิ่มรสชาติให้กับอาหารประเภทต่าง ๆ ได้

วิธีทำ

การทำแกงบอน

เครื่องปรุงสำหรับการทำแกงบอน

1. ยอดบอนอ่อนประมาณ	10 – 20 ยอด
2. มะเขือกรอบประมาณ	5 – 10 ลูก
3. ปลาทุเค็ม	1 ตัว
4. ตะไคร้	1 หัว
5. ข่า (อ่อน-แก่)	1 หัว
6. ใบแมงลัก	7 ยอด
7. ใบมะกรูด	5 ใบ
8. มะเขือเทศ มะขาม มะนาว และยอดมะขาม	
9. กะปิ	1 ช้อนโต๊ะ
10. หนังสัตว์ เช่น วัว ควาย หมู ถ้ามีหรือว่าไม่ชอบก็ไม่ต้องใส่	

การทำแกงบอน

ขั้นตอนแรกก็คือ นำบอนที่เราเก็บมาไปต้มให้เปื่อย แล้วใช้ทัพพีสับให้มันละเอียด แล้วก็นำเครื่องปรุงที่เตรียมไว้ใส่ไปตามขั้นตอน โขลกพริกให้ละเอียด แล้วใส่กะปilingไปในครก ตะไคร้ ข่า เกลือนิดหน่อย แล้วก็นำเครื่องปรุงที่ทำเสร็จไปใส่ในหม้อ หลังจากนั้นก็ใส่มะเขือเทศ ใส่ใบมะกรูด และใส่ปลาทุเค็ม และใบแมงลัก

ผักที่ใช้กินกับแกงบอน เช่น ถั่วฝักยาว ผักกาดกวาดุ้ง ยอดกระถิน มะเขือกรอบ

การทำตำเตา

เครื่องปรุงสำหรับ ตำเตา

1. เกลือป่น	1 ช้อนโต๊ะ
2. เตาประมาณ	1 ก้อน
3. มะเขือขอย	5 ลูก
4. ตะไคร้	1 หัว
5. งาดำคั่ว	3 ช้อนโต๊ะ
6. ถั่วลิสงคั่วบด	1 ช้อนโต๊ะ
7. ต้นหอมผักชี	1 ต้น
8. พริกป่น	1 – 2 ช้อนโต๊ะ
9. น้ำอุ่น	1 ถ้วยตวง

วิธีการทำ ล้างเตาให้สะอาด แล้วก็นำมาสับให้ละเอียด แล้วก็นำน้ำอุ่นใส่แล้วคนให้ละเอียด แล้วก็ใส่เกลือใส่พริก ใส่มะเขือเทศ ข่า งาดำ แล้วก็ถั่วลิสงไม่ใส่ก็ได้ ถ้าไม่ชอบ แล้วคนให้เข้ากัน ใส่ต้นหอมผักชีเสร็จแล้วชิมดูรสชาติ

ผักที่ใช้กินกับตำเตา เช่น ถั่วฝักยาว ผักกาดกวาดุ้ง ยอดกระถิน มะเขือกรอบ กระหล่ำปลี

วิธีการทำน้ำปู หรือน้ำปู

ส่วนประกอบการทำน้ำปู

1. ปู ประมาณ 50 - 100 ตัว
2. ข่า 1 หัว
3. ตะไคร้ 2 หัวครึ่ง
4. ใบมะกรูด 5 ใบ
5. ใบย่านาง 3 ใบ
6. กระเทียม 3 หัว
7. จิง 1 หัว

วิธีทำ เมื่อนำปุ๋ยมารดแล้วให้ทิ้งปุ๋ยไว้จนมีกลิ่นเหม็นก่อน แล้วก็นำไปตำเอาน้ำ ต้องทำเครื่องปรุงก่อน แล้วหลังจากนั้นจึงนำไปเคี่ยวให้เหลวสุก และให้น้ำงวด

ประโยชน์ที่ท้องถิ่นได้รับ

1. ได้คุณค่าทางอาหาร ครบ 5 หมู่
2. เป็นส่วนประกอบที่ทำให้ชีวิตผู้คนอยู่รอดได้
3. เป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมการกินของคนพื้นบ้านพื้นเมือง

แหล่งข้อมูล

คนชัย ต๊ะปุกคำ

บ้านเลขที่ 80 หมู่ 8 ตำบลน้ำมวบ อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน